

TOURNÉE GÉNÉRALE

NL | Theatermaken is sowieso al geen *hondenstiel*, maar het door en door Brusselse theatergezelschap Tristero heeft zijn zaakjes nu wel erg goed voor elkaar. De volgende maanden speelt het in Zuid-Frankrijk, aan de Belgische kust, en in een hele reeks Brusselse kroegen. MICHAËL BELLON

Van 8 tot 28 juli mag Tristero samen met de Franstalige broeders van Transquiquennal twintig voorstellingen van *Coalition* gaan spelen in Théâtre des Doms in Avignon. Daarna staan ze ook op Theater aan Zee in Oostende, terwijl ze nu als voorafje aan een Brusselse kroegentocht beginnen met hun klassiek geworden locatieproject *Altijd 'tzelfde*.

Altijd 'tzelfde, dat is Tristero's (eigen) vertaling en versie van het toneelstuk *Un air de famille* (1994) van het Franse duo Jean-Pierre Bacri en Agnès Jaoui, dat ook verfilmd werd door regisseur Cédric Klapisch. Het stuk speelt zich af in het café dat een van de personages, Henri Ménard (gespeeld door Peter Vandenbempt), uitbaat met de hulp van zijn ober Denis (Youri Dirx). Elke vrijdag ontvangt Henri er zijn familie voor het aperitief: zijn zogenaamd succesvolle broer Philippe (Jo Decoster) en diens wat dommige vrouw

Yolande (Eva Schram), die deze vrijdag jarig is, zijn nog ongetrouwde zus Betty (Kristien De Proost), en hun aller moeder Claire (Mieke Verdin).

Tristero speelde het stuk voor het eerst in de zomer van 2000 in café Het Groot Gevaar in Ganshoren, dat ondertussen uitgebrand en gesloten is (geen verband). Er volgden in de jaren nadien nog hermeningen in onder meer café Le Central in Jette en in Le Bridge naast de KVS. Dit interview doen we *chez* Martine in de Daringman, tegenover Maison la Bellone, waar Peter Vandenbempt het stuk destijds ontdekte.

"Er had iets over *Un air de famille* in *Scènes* gestaan, het theatermagazine van La Bellone," zegt Vandenbempt. "Er stond ook bij dat het stuk in 1995 bekroond was met een Molière voor de beste komedie. Ik ben het dan beginnen te lezen en dat zorgde meteen voor een coup de foudre."



© Saskia Vanderschuerle

Kroegtijgers Kristien De Proost, Youri Dirx en Peter Vandenbempt nemen voor *Altijd 'tzelfde* plaats aan de toog

Merk je dat de auteurs van het stuk in de eerste plaats acteurs zijn?

PETER VANDENBEMPT: Volgens mij wel. De dialogen zijn heel sterk en komen onge-looflijk naturel en alledaags over.

YOURI DIRKX: Ik heb heel erg het gevoel dat het stuk niet zozeer geschreven is van-uit een vooropgesteld thema, maar juist vanuit die dialogen. Er wordt veel gepraat en er worden veel anekdotes aangehaald, en op die manier worden de karakters gaandeweg heel fijn uitgetekend. Ook de meeste humor komt voort uit de dialogen, al zit er ook wel situatiedumor in.

KRISTIEN DE PROOST: Er staat ook niet te veel in de tekst. Je kunt heel veel in je spel stoppen dat niet uitgesproken wordt. Het is echt heel slim geschreven. Met veel doorzicht in familieverhoudingen en de manier waarop mensen met elkaar omgaan. Uiterlijk blijft alles aan de oppervlakte, terwijl er daaronder zoveel speelt dat de personages schijnbaar niet door-hebben. Uiteindelijk weten ze natuurlijk goed waarop het staat, maar ze willen dat liever niet toelaten. Omdat het gemakkelijker is om niet echt te zeggen wat ze denken.

DIRKX: Maar uiteindelijk is het toch een Franse komedie en liggen alle kaarten na een tijdje op tafel. Maar dan vouwen ze ze weer dicht en een week later zitten ze opnieuw samen in dat café. Ook al zijn er vreselijke dingen gezegd.

DE PROOST: Als de voorstelling gedaan is, voel je dat de spanning vanaf de volgende week weer gestaag zal oplopen tot er weer een uitbarsting komt. Zo is het stuk geschreven.

DIRKX: Vandaar de titels *Altijd 'tzelfde* of *Un air de famille*.

Het is ook een eigenschap van familiebanden dat ze kunnen standhouden hoewel de familieleden soms van een heel ander gedacht zijn.

DE PROOST: Er zitten dan ook geen goede of slechte personages in het stuk, al zou je dat in het begin wel kunnen denken. Mijn personage Betty gaat bijvoorbeeld fors in tegen alles wat haar tegenzit aan haar familie. Maar ze beseft uiteindelijk ook dat ze daar zelf niet helemaal los van staat, omdat ze deel uitmaakt van die familie.

VANDENBEMPT: Betty wil wat veranderen in haar eigen leven en in de familieverhou-dingen. Maar zelf heeft ze ook niet zo'n goed inzicht in hoe een mens in elkaar zit. Als ze het over mijn personage Henri

heeft, dan doet ze dat totaal zonder res-pect. Toch kantelt er uiteindelijk iets, en dat is ook het schone aan de komedie. Er zijn bepaalde inzichten.

DE PROOST: Alleen weet je op het einde niet wat ze met die inzichten gaan aanvangen. Dat is ook herkenbaar.

Was het een evidente keuze om zo'n dialo-genkomedie met betekenisvolle stiltes op locatie in een café te spelen?

VANDENBEMPT: Dat heeft sowieso iets heel cinematografisch. Het publiek zit kortbij en het decor is echt. Als je opzij kijkt, kijk je niet in de coulissen, maar op een echte muur met echte flessen drank en wat vuiligheid aan het plafond. Als acteur hoef je dan al niet zoveel meer te doen. De sfeer krijg je cadeau.

DIRKX: Je kunt het spelen in zo'n ruimte ook heel dicht bij jezelf houden. Figuurlijk bij je eigen persoon, maar ook letterlijk: je hoeft er niet voor te zorgen dat de mensen achter in de zaal je ook kunnen horen.

Nadelig zijn wel al die prospecties om goede cafés te vinden.

DIRKX: Dat doet Kristien vooral. (*Lacht*)

DE PROOST: Je ziet, ik ben al wat meer ver-sleten. (*Lacht*) Maar meestal vragen we de mensen van het dorp of de gemeente waar

we spelen om ons een paar cafés voor te stellen en dan gaan we daar zelf eens iets drinken. Idealiter gaat het om een café als dit - met cachet en een beetje doorleefd - maar dan wat groter. Spijtig genoeg zijn de mooiste cafés meestal te klein voor een theateropstelling. We hebben ook drie deuren nodig. Dat is tegenwoordig het eerste waar ik naar kijk als ik een café binnenkom.

In het stuk gaat het ook een beetje om een café waar behalve de vaste klanten en de familie niet meteen iemand moet zijn. Behalve op de middag misschien. De familie komt er aperitieven, want alles is er toch voorhanden. Dat herken ik want mijn tante had vroeger een café waar ik veel kwam toen ik klein was. Om pakjes Samo-chips te kopen en waterijsjes te eten.

VANDENBEMPT: We hebben er toch weer een paar goeie gevonden. De Overkant aan het kanaal kenden we natuurlijk al. Le Nouveau Président in Elsene is echt van het doorleefde type. Familia in Neder-over-Heembeek is heel mooi bewaard en ook Le Silence is perfect: op een hoek recht tegenover een kerkhof. Beter kan niet. 🍷



TRISTERO: ALTIJD 'TZELFDE

24/5 • 20.30, CAFÉ DEN ENGEL, Kerkstraat 21, Tervuren
info & rsv.: GC Papeblok, Tervuren, 02-769.20.16 www.tervuren.be, uitverkocht

30/5 • 20.00, ZAAL FAMILIA, F. Vekemansstraat 131, Neder-over-Heembeek
info & rsv.: GC Heembeek-Mutsaard, 02-268.20.82, www.heembeek-mutsaard.vgc.be

31/5 • 20.00, CAFÉ LE SILENCE, Stillelaan 70, Ukkel
info & rsv.: GC Candelaershuis, 02-343.46.58, www.candelaershuis.be & Pianofabriek, 02-541.01.70, www.pianofabriek.be

1/6 • 20.00, CAFÉ LE NOUVEAU PRÉSIDENT, Elsenesteenweg 280, Elsene
info & rsv.: GC Elzenhof, 02-648.20.30, www.elzenhof.vgc.be

2/6 • 15.00, CAFÉ DE OVERKANT, Negende Linielaan 44-45, Brussel
info & rsv.: GC De Markten, 02-512.34.25, www.demarkten.be

3, 4/6 • 20.30 & 4/6 • 20.00, CAFÉ DE KRING, Stevens-de Waelplaats 15, Lembeek
info & rsv.: CC 't Vondel, Halle, 02-365.94.05, www.vondel.be, uitverkocht

WIN!
p.18

FR I *Altijd 'tzelfde* («Toujours la même chose»): c'est ainsi que le collectif bruxellois Tristero traduit *Un air de famille*, pièce écrite en 1994 par le duo Jean-Pierre Bacri/Agnès Jaoui et transposée au cinéma par Cédric Klapisch. La pièce se déroule dans un café où une famille se réunit chaque semaine pour prendre l'apéro et se disputer. Tristero la joue dans une série d'examinets de la capitale.

EN I *Altijd 'tzelfde* ("Always the same"), Tristero's adaptation of the French play *Un air de famille* (1994) by Jean-Pierre Bacri and Agnès Jaoui, is set in a café where a family meets once a week for an aperitif and to argue. Tristero is presenting the piece on location in a number of cafés in Brussels.